

LOV NA SS

DOPADENÍ NEJHORŠÍCH VÁLEČNÝCH ZLOČINCŮ V DĚJINÁCH

Bill O'Reilly, Martin Dugard
Překlad Radka Knotková

17. 6. 1950

 PRESS

RICARDO KLEMENT

Lov na SS

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Bill O'Reilly, Martin Dugard
Lov na SS – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

LOV NA SS

LOV NA SS

BILL O'REILLY
A MARTIN DUGARD

Tato kniha je věnována mému synovi
Spencerovi, který historii zbožňuje stejně
jako jeho táta.

— Bill O'Reilly

Mapová legenda použitá v tomto díle

Zeměpisné prvky

- Hlavní silnice
- Vedlejší silnice
- Železnice
- Řeky
- Terén
- Les
- Mokřad
- Město/městská zástavba
- Hlavní město
- Nacistický koncentrační tábor
- Přesun

Vojenské prvky

- Pěchota
- Tankové jednotky

Prolog

7. května 1945
Remeš, Francie,
2:41 ráno

Koná se hon na ďábla.
V jedné ze tříd technické školy École Professionnelle připouje nacistický náčelník štábu generál Alfred Jodl svůj podpis k velkému kusu kancelářského papíru a po téměř šesti příšerných letech válčení oficiálně vyhlašuje kapitulaci německé armády. Berlín padl. Nacistický Führer Adolf Hitler si vpálil kulku do hlavy; osobní strážce následně jeho tělo polil několika litry benzínu a zapálil jej. Jednotky spojeneckých sil (Spojených států amerických, Velké Británie a Sovětského svazu) se bez odporu valí Německem a rozprašují posledních pár ohnisek odboje, která dosud zbývají.

Navzdory pozdní hodině se kolem zdí třídy táhne šňůra novinářů a generálů, kteří poslouží jako svědci. Stěny jsou pokryté mapami, na nichž je vidět stav bojů v Evropě. Naposledy byly aktualizovány o pouhý den dřív. Ponurý okamžik německé porážky zaznamenávají kamery zpravodajských deníků a v místnosti je dusno kvůli intenzivnímu žáru jejich světýlek. Je přítomen i americký vrchní velitel generál Dwight Eisenhower, vrchní představitel spojeneckých sil v Evropě, ale na oficiálním podepisování se nepodílí. „Ike“ za sebe radši nechává jednat svého náčelníka štábu, generála Bedella Smithe.

„Tímto podpisem,“ oznámí Jodl nápadně pohnutým hlasem, „se německý lid a německé ozbrojené síly v dobrém i ve zlém odevzdávají do rukou vítěze.“

Ďábel ale není podroben zcela a totéž platí i o spoustě jeho přívrženců. Ti vědí, že skutky, jichž se za války dopustili, budou vnímány jako válečné zločiny. Vraždili a brutálně mučili nevinné lidské bytosti v natolik rozsáhlém měřítku, že slovo „zvěrstva“ jejich činy ani zdaleka nevystihuje.

Americká a britská zpravodajská služba založila těmto „válečným zločincům“ spisy. Na seznamu nejhledanějších osob byla vedle jmen vytištěna i zvláštní výzva „okamžitě zatknout“. V případě dopadení a usvědčení bude trestem smrt.

Poprava bude bezodkladná.

Pokud budou hledaní dopadeni.

Téměř tisíc kilometrů severozápadně od místa, kde generál Jodl kapituloval, dospěl nejnechvalněji proslulý nacistický vrah k rozhodnutí, že se vítězi ani omylem nevzdá. Místo toho se Reichsführer Heinrich Himmler dává na útěk. Tento masový vrah se nyní s hrstkou svých nejdůvěryhodnějších pobočníků skrývá na malém statku, kousek na sever od německého města Satrup. Himmler a jeho muži jsou členy nacistické polovojenské organizace, jež je v němčině známá pod názvem Schutzstaffel.

Zbytek světa těmto řezníkům říká jinak: esesáci.

Schutzstaffel znamená „ochranný oddíl“ a první čtyři roky po založení v roce 1925 bylo jeho hlavním úkolem hlídat nacistického vůdce Adolfa Hitlera. Když ale Hitler osmadvacetiletého Himmlera v roce 1929 jmenoval Reichsführerem (říšským vůdcem) SS, někdejší chovatel slepic se odmítl spokojit s pozicí obyčejného tělesného strážce.

SS brzy začala shromažďovat tajné informace o Hitlerových nepřátelech a při nábore požadovala, aby uchazeči prokázali svou „rasovou čistotu“.

V roce 1933, když se Hitlerova národně socialistická strana chopila v Německu moci, se německé ozbrojené síly rozdělily na wehrmacht (tradiční armádu, námořnictva a letectvo německého státu) a SS, polo-vojenskou organizaci věrnou Hitlerovi a nacistické straně.

Hitler propůjčil Heinrichu Himmlerovi a SS rozsáhlé pravomoci, jež jim umožňovaly uvěznit všechny politické oponenty třetí říše: právníky, homosexuály, Romy, duševně zaostalé, katolické kněží a veškerou židovskou populaci. Vůbec poprvé v moderních dějinách se státní politikou stal antisemitismus. Z Židů najednou byli cizinci ve vlastní zemi, jelikož nová legislativa jim odňala zákonná práva a donutila je přestat se podílet na obchodování a průmyslu. Doslova každý muž, žena nebo dítě, kteří se odvážili proti Adolfu Hitlerovi ozvat, se ocitli ve smrtelném nebezpečí.

Heinrich Himmler ovládal domnělé nepřátele systémem vězení známých jako koncentrační tábory. Spravovala je divize SS, která byla proslulá svou krutostí, SS-Totenkopfverbände „oddíly umrlčí lebky“. Všichni členové SS, včetně její vojenské odnože proslavené pod názvem Waffen SS a strážců koncentračních táborů SS-TV, měli na čepicích odznaky ve tvaru lebky. Oddíly umrlčí lebky se dále vyznačovaly tím, že jejich příslušníci nosili vpravo na límci zvláštní odznak ve tvaru lebky a zkrížených hnátů.

Znak rozséval mezi nepřáteli třetí říše strach. Když v září 1939 vypukla válka, dosáhlo pronásledování Židů bezprecedentní úrovně: Z Německa, Rakouska a Československa jich byly tisíce vysídleny. Když se německá armáda pustila do války se zbytkem Evropy, SS už působila jako zcela nezávislý subjekt a odstraňovala Hitlerovy nepřátele i všechny, kdo byli prohlášeni za rasově nečisté. Téhož roku se na Himmlerův příkaz v celém Německu přistoupilo k vraždění postižených osob otravným plynem. V lednu 1942 byla tato metoda popravky nasazena i proti židovské populaci coby součást „konečného řešení“, jehož cílem byla totální genocida vyznavačů judaismu. Himmler se pyšnil osnováním

brutálních způsobů transportace, mučení a zabíjení těch, kdo byli prohlášeni za zavrženíhodné. Ničil i jejich mrtvoly.

SS-Reichsführer Heinrich Himmler (vpředu vlevo), v jeho závěsu jde Reinhard Heydrich

„Konspirace či všeobecný plán s cílem vyhladit Židy byl uskutečňován s takovou metodičností a důkladností, že navzdory porážce Německa a úpadku nacismu nacisté svůj cíl z větší části splnili,“ prohlásí

americký právní zástupce Robert H. Jackson v roce 1945 při obžalovací řeči, jíž zahájil norimberský proces s nacistickými válečnými zločinci.

V Německu, okupovaných evropských zemích a satelitech nebo státech, které s Německem kolaborovaly, zbývá jen zlomek někdejšího židovského obyvatelstva. Směrodatně se odhaduje, že z 9 600 000 Židů, kteří v nacisty ovládané Evropě žili, jich šedesát procent zahynulo. V někdejších vlastech se postrádá pět milionů sedm set tisíc Židů a zmizení čtyř milionů pěti set tisíc nelze vysvětlit běžnou úmrtností nebo migrací; nenacházejí se ani mezi vysídlenými osobami. Dějiny nepamatují, že by nějaký zločin byl kdy spáchán na tolika obětech nebo s tak promyšlenou krutostí.

Tyto vraždy naplánoval a na Hitlerovo naléhání vykonal Heinrich Himmler.

Britský deník *The Times* o něm píše jako o „nejzlověstnějším muži Evropy“.

Jiní mu říkají ztělesnění ďábla.

V Německu panuje chaos. Kvůli spojeneckému pozemnímu a leteckému bombardování jsou nejdůležitější města a přístavy ke konci války v troskách. Prosté vymoženosti jako elektrina a tekoucí voda často nebývají k dispozici. Jídla a dobytka je málo. Do nosu bije puch hromad odpadků a lidských výkalů, což ještě zhoršují rozkládající se mrtvoly, jichž se dosud nikdo nezbavil. Američané a Britové se ve všech koutech Německa snaží postarat o miliony osob vysídlených válkou a budují uprchlické tábory, aby mohli ubytovat a nakrmit ty, kdo nemají kam jít.

V příštích šesti měsících se evropské silnice zaplní přibližně dvaceti miliony lidí, kteří se před příchodem zimy vydají na dlouhý pochod domů. Všude na kontinentě je to běžný obrázek: Konec války s sebou celá staletí nesl živé výjevy vojáků a někdejších válečných zajatců, jak se společně vracejí ke svým blízkým. Druhá světová válka je v tomto ohledu stejná, jelikož němečtí vojáci se nyní promíchávají s polskými a ruskými zajatci, ale i jiná. Kvůli nacistickému úsilí vyhladit veškerou

židovskou rasu totiž cesty překypují nedávno vysvobozenými obyvateli táborů smrti, snadno rozpoznatelnými podle rozedraného oblečení a vychrtlých těl.

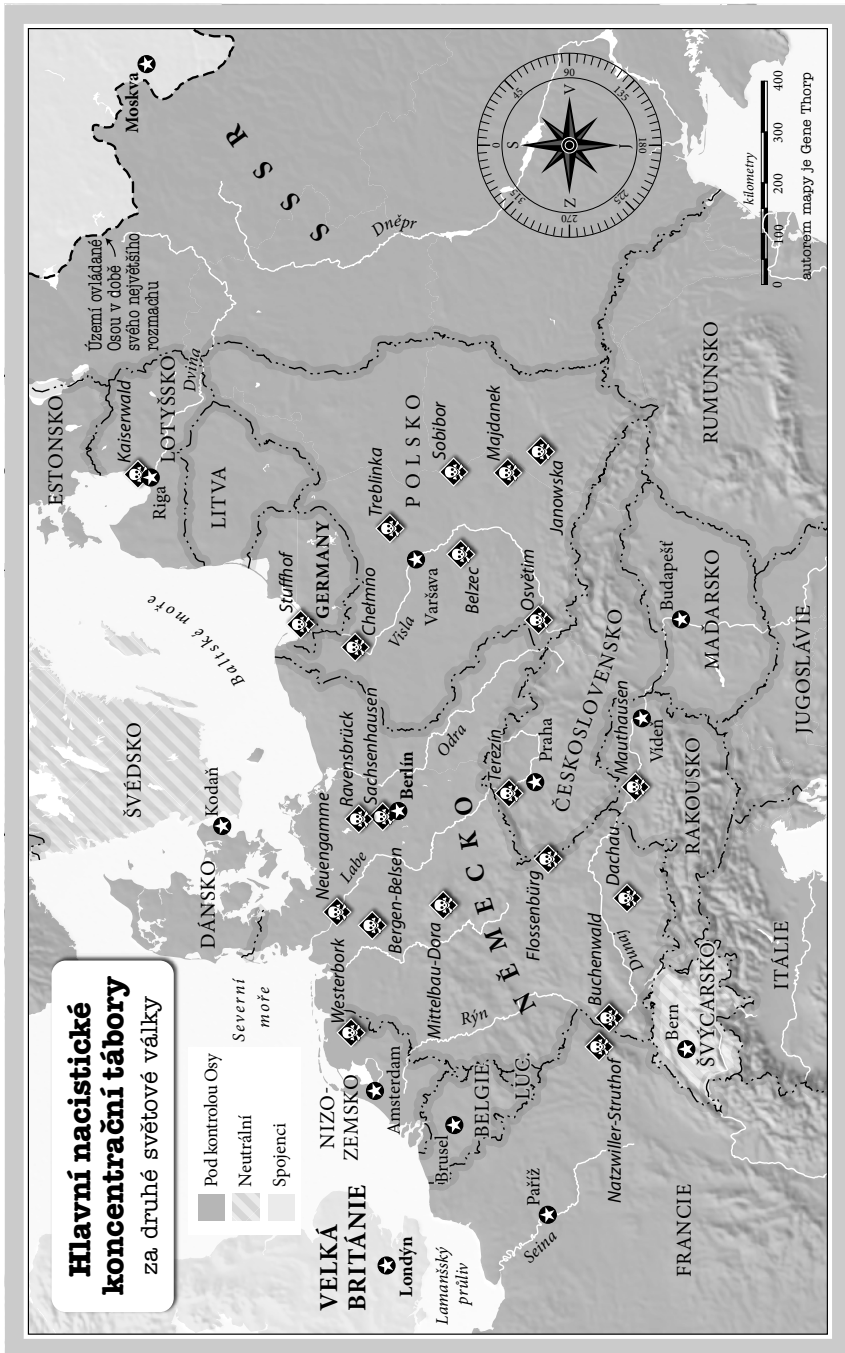
Pro tyto vysídlené osoby, jak se Židům ke konci války říká, je putování trýznivé, jelikož nemají nejmenší ponětí, co je čeká. Nejdřív jim domovy a majetek sebrali Němci a teď Rudá armáda, která se blíží z východu. Po mnoha měsících a letech strávených v zajetí někteří vysídleni doufají, že se budou moci pomstít. Proto ti, kdo vyhlazovací tábory přežili, zachovávají při chůzi duchapřítomnost. Pečlivě své spolucestující zkoumají, pozorně sledují Němce a Němky, po jejichž boku krácejí, a hledají mezi nimi povědomé tváře někdejších vězeňských dozorců, aby na nich okamžitě vykonali brutální spravedlnost.*

Členům kdysi obávané SS rozpad společnosti pomáhá. Umožňuje jim totiž schovat se mezi uprchlíky. Ale Heinrich Himmler není žádný anonymní úředníček (o to se postaraly zpravodajské týdeníky a fotografie), a tudíž je zaručeno, že pokud ho Spojenci dopadnou, bude za své zločiny stíhán. Himmlerovi je čtyřicet dva let, má manželku, milenku a čtyři děti: po dvou od každé ženy. Je hubený, měří metr sedmdesát pět, má malou bradu a zuby, které jsou na jeho ústa naopak příliš velké. Kvůli špatnému zraku musí nosit brýle a na jeho tělesném vzhledu není nic, co by vypovídalo o síle. Tento muž ve středním věku je však zodpovědný za smrt milionů.

V rámci příprav na útěk si Himmler oholí prošedivělý knír. Brýle s drátěnými obroučkami, jeho charakteristický doplněk, jdou stranou a vystřídá je černá páska přes oko. Uniformy ověšené vyznamenáními letí do koše a místo nich nastupuje ošuntělé oblečení příslušníka tajné polní policie, poddůstojníka Heinricha Hitzingera, kterého SS před několika měsíci zavraždila, jelikož se provinil „poraženeckou náladou“.

* Pojem „vysídlené osoby“ používali Spojenci pro všechny civilisty, kteří se po skončení války nacházeli za hranicemi své vlasti. Něco jiného byli „uprchlíci“, za něž se označovali jednotlivci, co byli ve své vlasti a neměli domov.

Hlavní nacistické koncentrační tábory za druhé světové války

Pro případ, že se vše zvrhne, si Himmler do oděvu schová ampulku s kyanidem. Kdyby skleněnou nádobku prokousl, do jeho organismu by se dostala smrtící dávka jedu a do patnácti minut ho zabila. Jed u sebe mají i Himmlerovi esesáčtí spolucestující. Zatímco se chystají na život na útěku, i oni pozmění svůj vzhled, odstraní si z oděvu nacistické odznaky a do kapes si zastrčí nové doklady. Hlouček prchajících tvoří Himmlerův tělesný strážce Josef („Sepp“) Kiermaier, Reichsführerův hlavní asistent dr. Rudolf Brandt, esesácký chirurg dr. Karl Gebhardt, plukovník SS Werner Grothmann a major Heinz Macher. Otto Ohlendorf, generálmajor SS, se rozhodne cestovat samostatně.

Ohlendorf je teprve monstrum: Vůdce mobilních oddílů smrti, které prosluly pod názvem Einsatzgruppen, doprovázely vojenské jednotky a vyhlazovaly civilní populaci. Když Německo v červnu 1941 vtrhlo do Sovětského svazu, dobyté území bylo vydrancováno a všechn ukořistěný dobytek, obilí a stroje využity k zásobování německé říše. Sovětští váleční zajatci nedostávali jídlo a přibližně dva miliony jich zemřelo hladu. Současně jednotky pod Ohlendorfovým vedením hromadně zatýkaly židovské obyvatele. Za jeho působení bylo víc než devadesát tisíc lidí zabito buď kulkou do hlavy, nebo v pojezdých plynových komorách.

Naši lotři mají v úmyslu vydat se na jih k pohoří Harz ve středním Německu a skrýt se tam, načež by nejspíš prchli dál na jih do Alp nebo ze země úplně odešli. Není to žádná náhoda. Heinrich Himmler už déle než rok ví, že válku v Evropě nelze vyhrát. Proto horečnatě pomáhal zřídit aparát „čtvrté říše“, aby zajistil, že poválečné Německo bude mocné. Samotný Adolf Hitler tvrdil, že nacistická říše potrvá tisíc let. Himmler a jeho esesáci jsou odhodlaní tento příslib splnit.

V následujících letech budou někteří badatelé považovat za zdroj této naděje tajnou schůzku, jež se konala 10. srpna 1944 v hotelu Maison Rouge ve francouzském Štrasburku. Přísně utajovaného setkání se zúčastnili mimo jiné přední němečtí průmyslníci a bankéři. Nacističtí činitelé a němečtí průmyslníci nicméně netušili, že na schůzce byl

přítomen i přestrojený francouzský agent vojenské zpravodajské služby. Na stole Cordella Hulla, amerického ministra zahraničí, brzy přistála agentova zpráva o plánech nacistů.

„Představitelé německého průmyslu si musí uvědomit, že válku není možné vyhrát,“ stálo v dokumentu proslaveném jako Red House Report, „a je nezbytné přijmout opatření, jimiž se položí základ poválečného obchodního tažení. Každý průmyslník musí navázat styky a spojenectví se zahraničními firmami, je však třeba učinit tak jednotlivě a nevbudit při tom podezření.“

Zpráva dále uváděla: „Oni sami se rovněž musí připravit na financování nacistické strany, která bude nucena odejít do ilegality.“

Nejnestydatější částí tohoto plánu ale byl nejspíš předpoklad, že německé společnosti začnou působit v zahraničí a své vazby na Německo a nacisty budou skrývat. Takto by prováděly průmyslovou špionáž a systematicky napomáhaly výslednému návratu Německa na vrchol vojenské moci.

Těm, kdo se na štrasburskou schůzku dostavili, bylo například připomenuto, že patent na nerezovou ocel patří rodině Kruppů i společnosti American Chemical Foundation. Za možnost patent na ocel využívat vděčily rodině Kruppů i kolosy jako U. S. Steel, a tudíž představovaly pravděpodobný cíl infiltrace nacistickými špehy.

„Úřady budou zřizovány ve velkých městech, ve kterých panuje největší pravděpodobnost úspěšného utajení, i v malých vesnicích poblíž zdrojů vodní energie, kde půjde předstírat zkoumání rozvoje vodních zásob. O existenci těchto subjektů bude vědět pouze několik málo představitelů každého průmyslového odvětví a vedoucí nacistické strany. Každý úřad bude mít ve straně přiděleného styčného důstojníka,“ uzavírala zpráva.

Poslední výhoda, jež by účast průmyslových koncernů zaručila, byla finančního rázu: „Jakmile strana zesílí dostatečně na to, aby se znovu ujala vlády nad Německem, úsilí průmyslníků a jejich spolupráce budou odměněny úlevami a objednávkami.“

Setkání ve Štrasburku se nacistům vyplatilo. Z Německa bylo korporacím v neutrálních státech jako Španělsko, Švýcarsko, Portugalsko

a Argentina vyvedeno víc než 500 milionů dolarů. Z těchto peněz budou za čas anonymně zakoupeny stovky společností.*

Aby plán uspěl, je naprosto zásadní nejenom propašovat z Německa bohatství, ale i umožnit vlivným nacistickým vůdcům uniknout. Právě s tím Heinrich Himmler počítá.**

Zda Himmler a jeho přísluhovači skončí vysoko v Alpách, nebo v nějaké odlehlé lokalitě typu jižní Afrika či Jižní Amerika, se neví. Útěk je ale velice reálnou možností. Stačí, aby neotáleli. Jejich cesta začne v konvoji složené ze čtyř mercedesů. Ten bude zanedlouho příliš nápadný, ale cestovat autem je prozatím nejrychlejší a nejefektivnější. Himmlerovi nohsledi se nicméně dopustí zásadní chyby: Před odjezdem se oblečou do uniforem příslušníků tajné polní policie. Netuší totiž, že se uskupení nalézají na jedné z nejvyšších příček spojeneckého seznamu sledovaných organizací.

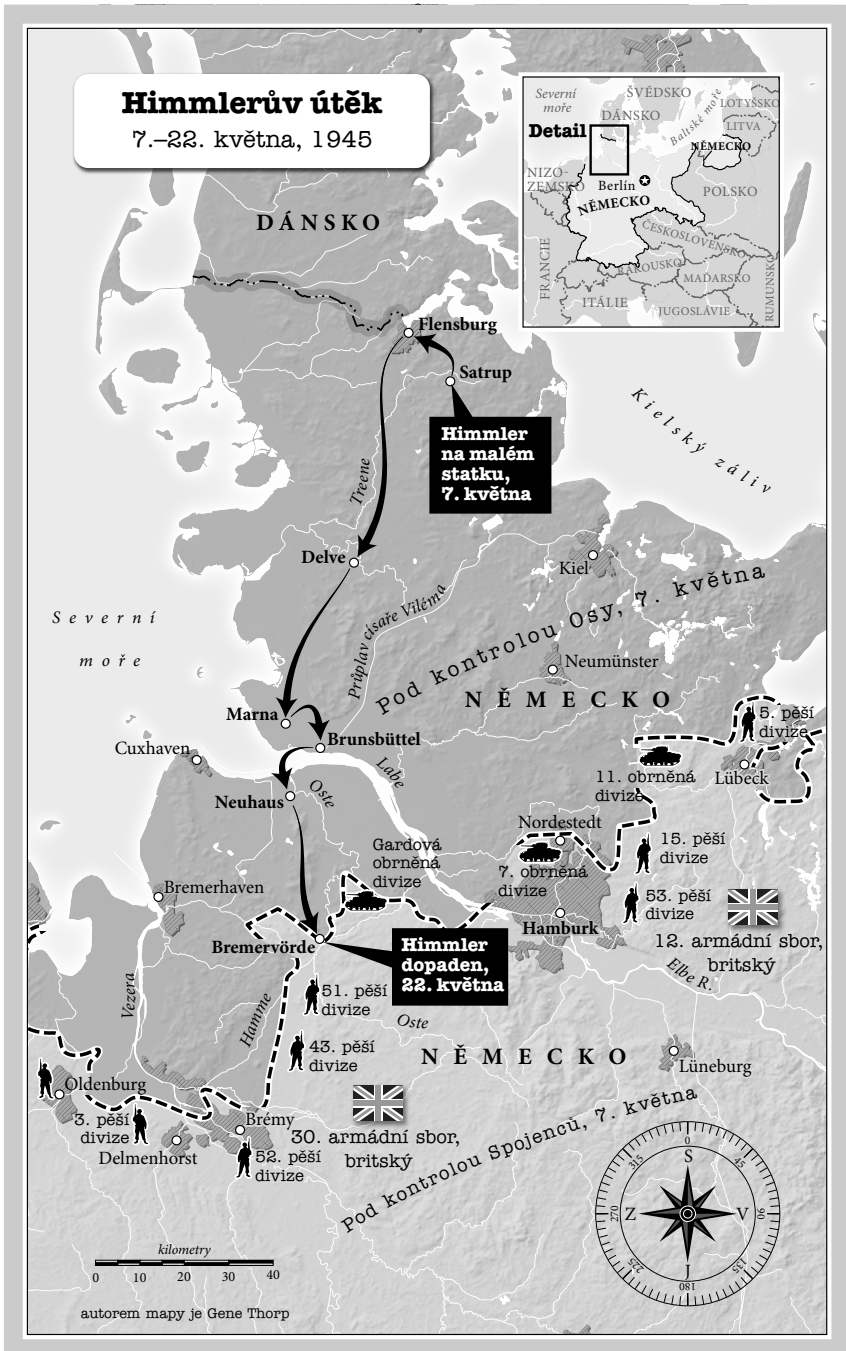
S příchodem 12. května, pět dní po kapitulaci Německa, Himmlerova karavana obezřetně urazila téměř 200 kilometrů. Cestující přespávají na polích a v železničních stanicích, podobně jako spousta těch, kdo se nyní potulují Evropou. Nacistům jejich plán útěku podle všeho vychází.

V přístavním městě Brunsbüttel u Severního moře narazí Himmlerova skupina na první překážku: osmikilometrové ústí Labe. Neexistuje způsob, jak by se auta mohla přes vodu dostat, takže nacisté musí od této chvíle putovat pěšky. Obestřen noční tmou dá Himmler místnímu rybáři 500 marek, aby skupinu převezl na protější břeh.

Ráno Himmler a jeho muži splynou s davem vojáků, jimiž se silnice hemží. Teď už na sobě má motocyklistický plášť z modré kůže a pod ním civilní oblečení. Není tak silný jako jeho společníci, a proto major Macher a plukovník Grothmann zpomalí, aby jim stačil. Ti dva jsou oblečení do dlouhých zelených vojenských svrchníků, za všech okolností

* Tento odhad vychází ze zprávy amerického ministerstva financí z roku 1946.

** Panují domněnky, že úniku nacistů napomohla skupina známá jako ODESSA (Organisation der Ehemaligen SS-Angehörigen), složená z někdejších činitelů SS. Tato organizace byla údajně natolik tajnůstkářská, že se dodnes vedou diskuse o datu jejího založení i o tom, zda o ní Himmler věděl. Jsou dokonce tací, kteří tvrdí, že vůbec neexistovala, přestože velké množství důkazů svědčí o opaku.

Himmlerův útěk, 7.–22. května, 1945

jdou pár kroků před Himmlerem a neustále se ohlížejí, aby zaručili jeho bezpečí. Dny jsou plné pomalého, ubíjejícího pochodování, po němž následují noci na polích ve společnosti stovek dalších lidí. Jídla a vody je málo a soukromí schází úplně, ale kdyby nic jiného, aspoň je Himmler na svobodě.

Osmnáctého května dorazí zástup do městečka Bremervörde, západně od Hamburku. Britská 51. pěší divize zde na mostě přes řeku Oste zřídila kontrolní stanoviště.

Jelikož Heinrich Himmler a jeho lidé nevědí, zda je bezpečné pokusit se o přechod, rozhodnou se zastavit a probrat, co dál.

Himmler je nervózní, ale poohlédnout se, zda na břehu řeky není nějaký jiný přechod, ho nenapadne. Kdyby ho to napadlo, on i jeho společníci by Oste bez problémů překročili u nedalekého brodu a poté pokračovali v cestě na jih.

Je to další chyba, již se Himmlerova skupina dopustí.

Reichsführer vyšle svého osobního strážce Josefa Kiermaiera, aby kontrolní stanoviště prověřil a posoudil míru nebezpečí. Právě věrný Kiermaier o několik týdnů dříve navrhl, aby Himmler a jeho stoupenci utekli z Německa letadlem. Tehdy Berlín pořád nebyl ztracen. O letadla neměl člověk jako Himmler nouzi. Reichsführer se ale domníval, že se mu podaří vyjednat se Spojenci separátní mír, a příležitost k útěku nevyužil. Doufal v rozštěpení anglo-sovětského spojení. Vůbec poprvé za téměř dvě desetiletí, kdy Adolfu Hitlerovi sloužil, proti němu kul pikle.

„Naším cílem,“ prohlásí Otto Ohlendorf o plánu spiknout se se Spojenci, který Himmler a jiní vrchní nacističtí činitelé v dubnu 1945 potají zosnovali, „nebylo klást odpor, nýbrž Spojencům dovolit, aby postoupili k Labi, ale až po uzavření nepsané dohody, že řeku nepřekročí a po zbytek bojů na východě nám budou krýt týl. Tito lidé, kteří v ostatních ohledech byli poměrně strážliví, se stále domnívali, že máme proti východu slušnou šanci.“

Himmlerův plán se samozřejmě nevyvedl.

Když se Adolf Hitler o Himmlerově dvojakosti dozvěděl, zbavil ho velení nad SS, vyloučil ho z nacistické strany a nařídil jeho zatčení. Poslední rozkaz splněn nebyl, protože Hitler o pár dní později spáchal sebevraždu.

Tou dobou už příležitost uniknout z Německa letadlem dávno pominula. Himmler a jeho kumpáni zůstali na severu příliš dlouho.

Himmler se ještě 9. května domníval, že by mohl bojovat po boku Spojenců a porazit sovětskou armádu, která Německem postupovala z východu. Ačkoli německá armáda se již vzdala, Reichsführer napsal dopis britskému polnímu maršálovi Bernardu Law Montgomerymu. Otto Ohlendorf psaní zredigoval a Himmler je následně předal pobočníkovi, aby je Montgomerymu doručil. Útěk odložil a zoufale čekal na odpověď. Žádná nepřišla.

Cenu za jeho průtahy nyní zaplatí Sepp Kiermaier. Briti Himmlerova osobního strážce zadrží do doby, než proběhne podrobnější vyšetřování.

Heinrich Himmler se však z nějakého důvodu mylně domnívá, že jeho ochránce kontrolním stanovištěm prošel a je v bezpečí. Spolu se svými společníky ke stanovišti přistoupí, na sobě uniformu příslušníka tajné polní policie. Blokáda je osazená skupinou bývalých ruských zajatců, kteří Himmlerovo podezřelé uskupení bezodkladně zadrží a předají Britům.

Heinrich Himmler je ve vazbě, ale nikdo si to zatím neuvědomuje.

Kapitán Tom Selvester celý svůj dospělý život strávil v armádě a bezpečnostních složkách. Tento mladý rodák ze skotského Edinburghu si odsloužil sedm let ve skotském pěším praporu Black Watch a stal se policistou v civilu sloužícím ve skotských policejních složkách, načež se krátce před vypuknutím války vrátil k Black Watch, kde mu byla udělena hodnost nadporučíka. V Den D se vylodil v Normandii a nyní velí civilnímu vyšetřovacímu táboru číslo 031, nedaleko německého Lüneburgu.

„Minulý týden ve středu jako obvykle dorazilo nákladní auto s podezřelými,“ vypoví Selvester později. „Lidí, co v něm byli, jsem si moc nevšímal.“

Ale Heinrich Himmler, dosud v převleku za poddůstojníka Heinricha Hitzingera, si kapitána Selvestera všimne. Chce se s ním sejít. Žádost o schůzku je vyřízena, ale Selvester ji zamítne. „Byl jsem zaneprázdněný,“ řekne.

Himmler však trvá na svém. Je přesvědčený, že jeho postavení coby Reichsführer udělá na spojenecké činitele dojem a vyslouží mu uctivé zacházení. Rovněž doufá, že se s ním spojí polní maršál Montgomery. Je to pomýlená domněnka, ale takový byl Himmler odjakživa.

Uplyne několik hodin. Konečně se rozčilený Selvester uvolí s vězněm, který nosí pásku přes oko, sejít. Himmler je spolu s majorem Macherem a plukovníkem Grothmannem uveden do Selvesterovy kanceláře.

„Vstoupili tři muži,“ bude Selvester vzpomínat. „Od pohledu chura-vý, otrhaný Hitzinger, jak si říkal, a jeho dva rozložití adjutanti.“

Himmler počká, dokud v místnosti nejsou všichni. Potom si z oka sundá pásku a nasadí si brýle s drátěnými obroučkami.

„Jmenuji se Heinrich Himmler,“ oznámí hrdě.

Selvester ovšem ví, kdo je, jakmile brýle vytáhne.

V sedm hodin ráno v den svého dopadení je Himmler umístěn pod ozbrojený dohled, svlečen do naha a prohledán. Když je u něj objevena ampulka s kyanidem, zaprotestuje. „Mám v ní léky,“ tvrdí. „Pomáhají mi od bolestí břicha.“

Poté Reichsführer dostane šaty na převlečení. Navzdory svým námitkám je nucen vzít si britskou bojovou uniformu, včetně bot bez tkaniček. Je před něj předložena lehká večeře složená z chleba, sýra a čaje, ale on se jí sotva dotkne. Chce se vykoupat a jeho žádosti je vyhověno.

V zájmu potvrzení totožnosti ho Selvester požádá, aby na ukázkou poskytl svůj podpis. Ten je následně porovnán se známým vzorkem Himmlerova písma z nedalekého britského ústředí. Ukáže se, že Selvester opravdu stojí tváří v tvář nechvalně proslulému masovému vrahovi. „Ani trochu mi nepřipadal jako nějaký arogantní nacistický tyran. Byl

to prostě jen obyčejný, ošuntělý člověk v kožené motocyklové bundě,“ uvede kapitán.

Ve 21:45 dorazí plukovník Michael Murphy, velitel zpravodajské služby 2. britské armády, aby za Himmlera převzal osobní zodpovědnost. O hodinu později, po přesunu do druhého britského zařízení, je nařízeno, aby byl Himmler opět vysvlečen a prohledán. Sundá si veškeré oblečení, kromě ponožek a bot. Ošetřujícím lékařem je kapitán C. J. Wells ze zdravotních jednotek královské armády. Metodicky prozkoumá prostor mezi Himmlerovými hýžděmi, jeho nozdry, uši i místa mezi prsty na rukou a na nohou. Himmler se nevzpírá, přestože musí snášet, že mu cizí muž důkladně prozkoumává ty nejintimnější partie. Celému procesu přihlížejí tři očití vojenští svědci.

Wells ve své zprávě, napsané ve třetí osobě, popíše vyšetření takto: „Poté, co vězně důkladně prohledal, zaměřil se na jeho ústa. Všiml si, že z dolního dásňového žlábků levé tváře trčí drobný modrý předmět.“

Wells strčí Himmlerovi prst do úst, aby z nich onu zvláštní položku vyšťoural, jenže nacistu se mu do něj zahryzne. Lékař ucukne a Himmler skleněnou ampuli rozdrtí mezi stoličkami. Malou ordinaci zaplní smrtící aroma kyanovodíku. Wells si uvědomí, že objevil druhou ampulku s kyanidem, Himmlera popadne a strčí mu hlavu do mísy s vodou, která se v místnosti nachází právě proto, aby v případě potřeby bylo možné jed vymýt. Chytí Himmlera za jazyk, aby mu zabránil jed spolknout, a je odměněn několika dalšími kousanci.

Major Norman Whitaker, jeden z vojenských pozorovatelů, Wellsovi pomáhá dostat Himmlera pod kontrolu. „Z toho prasete vycházelo příšerné úpění a chrčení,“ zavzpomíná Whitaker.

Netrvá dlouho a Himmlerovo tělo ochabne, ale boj za jeho záchranu trvá ještě patnáct minut. Wells se nacistu dokonce pokusí resuscitovat, a riskuje tak vlastní život, je to ale bezvýsledné.

Heinrich Himmler je mrtev. Brzy bude pohřben v neoznačeném hrobě v lese kousek od Lüneburgu.

Ďábel dostal, co si zasloužil.

Existuje ale spousta nacistických válečných zločinců, kteří se aktivně vyhýbají spravedlnosti. Napomáhá jim při tom chaos a zmatek, jelikož poválečným Německem se přesouvají miliony lidí. Adolf Hitler a Heinrich Himmler sice již nežijí, ale někteří z nejbrutálnějších vrahů třetí říše ze spojenecké smyčky vyklouzli. Martin Bormann, Hitlerův osobní tajemník, zůstal ve Führerově podzemním bunkru v Berlíně ještě tři dny poté, co se Hitler zastřelil. Poté tento SS-Reichsleiter, jehož Hitler osobně pověřil tím, aby se po válce ujal nacistické strany, zmizel.

Čtyřiatřicetiletý lékař jménem Josef Mengele mezitím uhání z východu na západ, vyděšený představou, že by ho dopadla postupující sovětská armáda. Tento SS-Hauptsturmführer známý jako anděl smrti prováděl úděsné lékařské pokusy na vězňích v Osvětimi, smutně proslulém koncentračním táboře v Polsku. Mengele měl na svědomí vraždu tisíců nevinných lidských bytostí a dobře ví, že pokud bude dopaden, skončí na šibenici. Doufá, že se mu podaří splynout s tisíci vysídlených osob, které se houfují na německých silnicích. Klaus Barbie, neblaze známý „lyonský řezník“, jenž nejenom mučil a zabil tisíce francouzských občanů, ale rovněž nařídil deportaci dětí do Osvětimi, ve Francii úspěšně proklouzl mezi prsty partyzánům, kteří usilují o jeho popravu.

A v Rakousku se všem na očích skrývá SS-Obersturmbannführer Adolf Eichmann, pravděpodobně nejbezcitnější nacističtí vůdce a člověk zodpovědný za smrt milionů. Vrátil se ke své rodině v Linci, jako by k žádné válce nedošlo.

Tito čtyři muži (Bormann, Mengele, Barbie a Eichmann) jsou mezi tisícovkami válečných zločinců z řad SS, kteří se tiše vytrátí. Nacistická poválečná mašinerie jim pomůže získat pasy, překročit hranice a začít nový život ve spřátelených zemích.

Aby se tak nestalo, malá skupinka mužů, kteří si zakrátko budou říkat „lovci nacistů“, začne organizovat týmy atentátníků a únosců.

Schyluje se k lovu na SS.

1

26. prosince 1945
Fort Dix, New Jersey,
ráno

Benjamin Ferencz byl konečně propuštěn z armády. Od skončení války uplynulo sedm měsíců a téměř stejná doba uběhla od chvíle, kdy se Heinrich Himmler zabil. Nedůtklivý pětadvacetiletý právník s titulem z Harvardu vstoupí do vojenského demobilizačního střediska, zalitého bledým poledním světlem, v ruce propouštěcí papíry, dychtivý vrátit se domů do New York City.

Ačkoli měří jen metr a půl, celou válku odsloužil jako řadový voják v aktivní službě. Než armádu napadne využít jeho zkušenosti s právem, přežije seržant Ferencz vyloštění v Normandii, spojenecký postup Francií i bitvu v Ardenách. Roku 1945 je převelen z dělostřelecké jednotky na ústředí 3. armády generála George S. Pattona. Zrovna se tam zřizuje zbrusu nová jednotka, známá jako oddělení pro válečné zločiny. Benny Ferencz je jedním z jejích prvních členů.

O Ferenczovi je známo, že se otevřeně vzpouzí nadřízeným. „Nejsem příležitostně neposlušný,“ opravil důstojníka, který ho takto v úřední složce charakterizoval. „Jsem neposlušný skoro pořád. Nehodlám se řídit rozkazy, o nichž jsem přesvědčen, že jsou pitomé nebo nezákonné.“

Právě tato nezávislost mu však umožní dělat práci, s níž by se popral jen málokdo. Tento rodák z New Yorku cestuje bez doprovodu v džípu, na jehož karosérii jsou nastříkána německá slova „Immer Allein“ (vždy

sám). Byl mu zadán příšerný úkol: Vstoupit do koncentračních táborů okamžitě po jejich osvobození a shromáždit důkazy o zvěrstvech, jež se v nich páchala.

Benny Ferencz se narodil do židovské rodiny v rumunské Transylvánii. Kdyby se rodiče před jeho prvními narozeninami bývali nerozhodli emigrovat do Spojených států, s nejvyšší pravděpodobností by byl zatčen a poslán do tábora smrti. V tomto ohledu měl štěstí, poněvadž netrvalo dlouho a Spojené státy před rostoucím útlakem Židů, který v Německu probíhal, zavřely oči. Mezi lety 1933 a 1943 smělo do Ameriky imigrovat pouhých 190 000 Židů – malý zlomek těch, kdo žádali o azyl.

Ferencz má živou fantazii, a zatímco o samotě projíždí nepřátelským německým venkovem, představuje si sám sebe jako vojenskou obdobu osamělého jezdce.

Ve skutečnosti je tento brooklynský odchovanec něčím daleko smělejší: prvním lovcem nacistů na světě.

„V zásadě si všechny byly velmi podobné,“ popíše Ferencz, jaké měl pocity, když do táborů smrti vstupoval. „Pozemky tábora byly posety mrtvými těly, hromadami kůže a kostí, mrtvolami nakupenými před hořícími krematorii jako dříví do kamen bezmocnými kostrami sužovanými průjmem, úplavicí, tyfem, tuberkulózou, zápallem plic a jinými neduhy. Ti lidé se dávili na zemi nebo na palandách prolezlých vešmi a pouze jejich zubožené oči prosily o pomoc. Na vděčný úsměv se jich zmohlo jen pár. Moje mysl odmítala přijmout, co mé oči viděly. Vztyčila ochrannou zeď, aby mi umožnila pracovat v prostředí, jež se mi jevilo jako strašlivá noční můra. Uzřel jsem peklo.“

Ačkoli Ferencz nebyl kvalifikovaným vyšetřovatelem, zadaný úkol od něj vyžadoval všímavost detektiva. V každém táboře se ze všeho nejdřív zastavil v Schreibstube (táborové kanceláři) a pečlivě si prostudoval úřední spisy. Sklon vést si podrobnou evidenci Němce nakonec zničil: Byly v ní svědomitě zaznamenány datum a příčina smrti každého

vězně. Vedle jmen se velice často objevovala poznámka „auf den Flucht erschossen“ (zastřelen při pokusu o útěk).

„V angličtině,“ napíše Ferencz, „by se tomu říkalo vražda.“

Z puntičkářsky vedených složek se dozví, kdy do tábora dorazily vlaky, z jaké země přijížděly a kolik vězňů v nich přicestovalo. Po třech letech bojové služby mu jeho práce přijde nesmírně intenzivní, přesto přináší určité uspokojení. Po čase ale ta úděsná dřina začne mladého právníka vysilovat.

„Nemůže být pochyb o tom,“ napíše, „že zkušenosti s prací vyšetřovatele válečných zločinů spáchaných v nacistických vyhlazovacích centrech mi způsobily nesmazatelné trauma.“

Nejhrůznější dojem v něm zanechá tábor v Ebensee. Po osvobození „několik vězňů chytilo jednoho z dozorců SS, zatímco se snažil uprchnout. Soudě dle urputnosti napadení se nejspíš jednalo o velitele tábora. Nejprve jej nemilosrdně zbili. Poté ho pomalu upekli zaživa: Několikrát ho zasunuli do pece a zase jej z ní vytáhli.

Sledoval jsem to, aniž bych jakkoli zasáhl,“ napíše Ferencz. „Nebylo mou povinností tomu zabránit, přestože jsem mohl. A upřímně řečeno jsem nepociťoval potřebu se o něco takového pokoušet.“

Ferenczova dřina se 21. listopadu 1945, kdy první nacističtí váleční zločinci stanou v německém Norimberku před soudem, dostane na titulní stránky novin. Jeho to ale nezajímá. Jediné, o co Benny Ferencz stojí, je vrátit se domů. A tak den po Vánocích 1945, když je válka u konce a on je z armády propuštěn, od lovení nacistů upustí. Plánuje oženit se s Gertrudou, svou dlouholetou milou. Co bude dál, netuší. Podobně jako deset milionů amerických vojáků, kteří přijeli z války, nemá zaměstnání a doufá, že o nějaké brzy zavadí.

Jedním si je však jistý: Do Německa se víckrát nevrátí.

Mýlí se.

V den Himmlerovy smrti se Spojencům v Lüneberku povede zadržet generála Ottu Ohlendorfa, někdejšího vůdce Einsatzgruppen, pojezdných

oddílů smrti. Ohlendorf se od Heinricha Himmlera oddělil krátce před tím, než byl Reichsführer dopaden. Generál má smůlu a skončí v rukou Britů místo Američanů. Americká zpravodajská služba Office of Strategic Services stíhání válečných zločinů nijak agresivně neprosazuje. Naopak členy nacistické strany verbuje ke špionáži proti Sovětskému svazu. Aristokratický Allen Dulles, staniční velitel OSS ve Švýcarsku, dokonce činnost Bennyho Ferencze podkopává a bezpočtu předních nacistů pomáhá. Je to neuvěřitelné, ale útočiště u OSS nalezne i Klaus Barbie, lyonský řezník.

V březnu, když spolu Německo a Amerika dosud zuřivě válčí, do Curychu ve Švýcarsku (neutrální zemi) odcestuje generál Karl Wolff, další vysoce postavený činitel SS. S Dullesem si sednou a společně prodiskutují brzkou kapitulaci německých sil v Itálii. Wolff ale sleduje ještě jeden cíl: Vzbudit v šéfovi americké špionáže dojem, že jakmile se Německo definitivně vzdá, mohl by mu být k ruce.*

Ale generál Otto Ohlendorf, odznak SS číslo 880, žádné takové vazby na OSS nemá, a tudíž není nijak chráněn před právní zuřivostí Bennyho Ferencze.

A ta brzy udeří v plné síle.

* K jednotlivcům, jejichž názory a expertíza zapadaly do jeho agendy, byl Dulles celou svou kariéru notoricky shovívavý. Jedním z takových jednotlivců byl i generál Wolff. Ačkoli byl po válce zatčen a kvůli svému působení v SS strávil nějaký čas ve vězení, později údajně pracoval pro CIA. Roku 1984 zemřel ve věku čtyřiaosmdesáti let.

2

1. října 1946

Norimberk, Německo,

9:00

Kat čeká.

Dnes ráno se koná poslední den soudu, který se do dějin zapíše pod názvem norimberský proces. Jeho účelem je nejenom stíhat nejvýše postavené nacistické válečné zločince, ale i světu jednou provždy vyjevit skutečný rozsah zvráceností, jichž se dopustili.

Obžalovaní nacisté sedí na lavici ve velké soudní síni Justičního paláce. Za nimi s rukama sepnutýma za zády stojí řada amerických dozorců v bílých helmách. Příslušníci této bezpečnostní jednotky u sebe nemají střelné zbraně, jelikož panují obavy, že by se některý z obžalovaných mohl pistole zmocnit a zahájit v síni palbu. Proto každý dozorce svírá krátký policejní obušek, aby v případě potřeby mohl násilím zjednat pořádek. Vrchním žalobcem za Spojené státy je Robert H. Jackson, soudce nejvyššího soudu a někdejší generální prokurátor USA. „Proces započal 20. listopadu 1945 a vyžádal si 216 dní soudního řízení,“ shrne Jackson ve zprávě pro amerického prezidenta Harry S. Trumana. „Obžaloba předvolala a vyslechla třicet tři svědků. Ve prospěch obhajoby vypovídalo šedesát jedna svědků a devatenáct obviněných. Dotazy obhajoby zodpovědělo dalších 143 svědků. Řízení proběhlo a bylo zaevidováno ve čtyřech jazycích (angličtině, němčině, francouzštině a ruštině) a obžalobě i právním zástupcům